Sisäministeriö MUISTIO SM2022-00190

PO Huhtamäki Jouko 02.05.2022

Viite

Asia

Valtioneuvoston selvitys komission asetusehdotuksesta asetuksen 2018/1727/EU muuttamisesta koskien Eurojustin toimesta tapahtuvaa todisteiden keräämistä, säilyttämistä ja analysoimista liittyen joukkotuhontaan, rikoksiin ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiin (E 54/2022 vp)

Sisäministeriön asiantuntijalausunto eduskunnan lakivaliokunnalle otasikkoasiassa valiokunnan kuulemiseen 3.5.2022.

Komissio antoi 25.4.2022 ehdotuksen asetuksen 2018/1727/EU muuttamisesta koskien Eurojustin toimesta tapahtuvaa todisteiden keräämistä, säilyttämistä ja analysoimista liittyen joukkotuhontaan, rikoksiin ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiin.

Ehdotuksen tavoitteena on laajentaa ja selventää Eurojustin toimintamahdollisuuksia vakaviin kansainvälisiin rikoksiin liittyvien todisteiden keräämiseksi, säilyttämiseksi ja analysoimiseksi, jotta todisteita (tietoja sekä fyysisiä ja sähköisiä todisteita) voitaisiin käyttää sekä kansallisissa tuomioistuimissa vireillä olevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä että Kansainvälisen rikostuomioistuimen syytetoimissa tai muussa asiaan liittyen perustetussa tuomioistuimessa tai mekanismissa.

Ehdotuksella ei kuitenkaan asetettaisi kansallisille viranomaisille uusia velvollisuuksia tietojen ja todisteiden jakamiseksi.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että tarvittavin toimenpitein tuetaan Ukrainassa tapahtuvien vakavien kansainvälisten rikosten tutkintaa ja kyseisiin rikoksiin syyllistyneiden saattamista oikeudelliseen vastuuseen. Sisäministeriö yhtyy E-kirjeessä esitettyyn Suomen kantaan ja pitää ehdotettuja muutoksia Eurojust-asetukseen lähtökohtaisesti tarpeellisina, niiden parantaessa Eurojustin toimintamahdollisuuksia tukea jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia ja muita kansainvälisiä toimijoita, kuten Kansainvälistä rikostuomioistuinta, todistusaineiston keräämiseksi, säilyttämiseksi ja analysoimiseksi vakaviin kansainvälisiin rikoksiin liittyen.

Sisäministeriö toteaa, että kyseessä on neuvoston asetus, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenvaltioissa ja niiden viranomaisten toiminnassa. Näin ollen neuvotteluissa tulisi pyrkiä varmistamaan sääntelyn selkeys ja sovellettavuus käytännön toimijoille. Tästä näkökulmasta on tärkeää esimerkiksi se, etteivät ehdotetut muutokset johda siihen, että Eurojustin ja Europolin mandaatit menisivät merkittävästi päällekkäin. Ehdotus sisältää myös selvennystä edellyttäviä kysymyksiä. Tällaisena voidaan todeta esimerkiksi se, että Eurojustista puhuttaessa käytetään todisteiden käsitettä (evidence), ja siirryttäessä käsittelemään Europolia, käytetään sanaa tieto (information). Tästä seuraa kysymys mistä voidaan tietää, että kerätyssä tiedossa on kyse todistusaineistoista. Lisäksi tulee pohdittavaksi, onko ehdotuksessa nyt riittävän selvästi määritelty, voiko Eurojust osallistua tietojen keräämiseen ja varastointiin kaikenlaisesta aineistosta eli myös

sellaisesta, josta ei vielä pysty päättelemään, kuuluuko se perustetun yhteisen tutkintaryhmän alaan? Vai onko tarkoitus kerätä ja varastoida aineistoa ensisijaisesti yhteistä tutkintaryhmää varten? Edellä mainittuja seikkoja tulisi mahdollisuuksien mukaan selventää jatkoneuvotteluissa.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
